

МИЛОШ КОМАДИНА МИЉУШ

(Први српски витез на “Без-балским” турнирима у Америци, и јунак на Француском фронту у Американској војсци.)

Гусле моје, гусле јаворове,
Што плетете вјенце ловорове,
Те китите српске витезове,
Што су вредни славе и похвале,
Хај, и сада да се послушамо
И јунака једног опјевамо,
Нек је Српству више витезова!

Опрости ми, Милош Обилићу,
Што топузом јеси претурио,
У Латине цркву Димитрију;
Опрости ми Милош Чобанине,
Што си у трк прескакао борје,
Прескакао борје и јаворје,
У Латине коње и јунаке;
Опрости ми Краљевићу Марко,
Што си стиза' под облаке вилу,
И стреља' је топузом по крилу;
Опростите, не насрдите се,
Да опјевам једнога јунака,
Из новог доба и земана,
Што вас јунак није посрамио,
Но је свуда с вашијем јунаштвом
На мегдане нове одлазио
И победе многе односио
И славио српско име славно
У далекој земљи Америци,

Нетко бјеше Милош момче младо,
Син Илије попа Комадине,
Од Плашкога, мјеста јуначкога,
А посинак Миљуша Јована,
Од камене Лике поносите.
Бјеше Милош момче нежењено.
Не имаше ни шеснајест љета,
Када нови пођоше јунаци,
У далекој земљи Америци,
На “Без-болу”, на нове мегдане,
Да се хитром лоптом стријељају
И да трче трка јуначкога,
Ко некада у времена давна.
У Милошу срце заиграло,

Српско срце Милоша и Марка,
Жељан Милош игре и мегдана,
Да с поигра с новим јунацима.
Па Милицу моли своју мајку,
И драгога Јова поочима:
“Молим вам се, драги родитељи,
Пустите ме млада а мегдану,
На “Без-болу” да окушам снагу,
Са Јенкима новим јунацима.
Да завитлам лоптом ко стријелом
И потрчим трка јуначкога,
Да ме жеља од јунака мине,
Од јунака Милоша и Марка,
Што сте мени за њих казивали
У младости, док сам д'јете био,
Да су први на св'јету јунаци.”
Кад то чуше драги родитељи,
Па Милоша и грле и љубе,
Што се сјећа српских витезова
И што хоће и он да постане
У јунаштву као они што су,
Па Милошу ‘вако бесјеђаху:
“Ој Милошу, наше радовање,
Пустили би тебе радо, сине,
Ал' ти јеси јоште момче младо,
Не навикло новим мегданима,
Па се боје стари родитељи,
Да те Јенки не би надиграли
И србинско име застидили.”
Ал' бесједи Милош Комадина:
“Не брините, драги родитељи,
Док у мени снага српска спава
Дух јуначки Милоша и Марка,
Не боји се Милош од Јенака!”
Кад то чуше стари родитељи,
Па Милоша и грле и љубе,
И на мегдан њега испраћају,
Као негда Сенковића Ива
Стари ћурђе и његова љуба.
Облаче му чудно одијело,
На прсима панцијер кошуљу,
Око главе калпак од челика,

Да му не би стреле наудиле,
Оде Милош, весела му мајка,
Међу ново јато од јунака,
Па завитла лоптом ко стријелом,
Као негда Марко топузином,
Па затрча трком јуначкијем,
Као негда Милош Чобанине.
Гледају га Јенки 'мерикански,
Гледају га, чуде му се, диве,
Као негда кињени сватови
У сватов'ма Милош Војновићу,
Кад мишљаху да је Бугарине:
Не познају незнаног јунака.
Ал да видиш чуда големога,
Пред стотину хиљада народа,
Први Милош лоптом устријели,
Први Милош претрча у трку,
И ухвати лопту ко звијезду.
Први Милош мегдан задобио
У Питсбургу граду бијеломе,
Пред дворе "Бана Србобрана";
Други мегдан Милош задобио
У Њујорку граду бијеломе;
Трећи мегдан у Бостону граду,
А четврти у Филадельфији;
Пети мегдан у Сант Луизу граду;
Шести мегдан у град Колорадо;
Седми мегдан на сред Сакраманта,
Престонице раја од свијета,
Од питоме, од Калифорније;
Осми мегдан на златној Капији,
У бијелом Сан Франциску граду;
А девети у Окланду граду;
Десети је мегдан задобио,
У бијелом граду Ђагоноги;
Једанасети у Лос Анђелесу,
Поред оне славне Пасадине;
Дванајести у Лит'л Року граду;
Тринајести у Чикагу граду,
Ће му име по јунаштву знаду;
Четрнаести мегдан задобио,
У Снатду граду Вашингтону;
Петнаести у Њу Орлину,
А шеснаести у сред Халевуда,
Ће се праве биоскопска чуда,
Ће га јесу од св'јета сликари,
У сликама живим насликали,
Да га свијет гледа у сликама,

Да се диви и пита: да л' живи
Такав јунак што свијет задиви?
Седмнаести мегдан задобио
Понајвени а и понајжешћи,
Пред милион силе од народа,
На Мичиган на језеру плавом.
Свуда Милош на сваком мегдану
Први бјеше, најхрабрији бјеше
И најљепши јунак на мегдану.
Диви му се велико и мало,
А слави га и старо и младо.
Па му многи завијет' почеше,
На његовој слави и похвали,
Ал' највише Елса вила бјела,
Од Чикага, са језера плава,
Па Милошу 'вако проговара:
"Ој Бога ми, незнани јуначе,
Што те свијет славом окрунио,
Од кога си рода јуначкога?
Каж ми право по истини!"
Њој Милошу јунак проговара:
"Ја сам Србин, Милош ми је име,
Србин сваки поноси се тиме,
Јер је Милош царе од јунака!"
Види вила поносна јунака,
Живо јој га срце завољело,
Ал' се неће да ода јунаку,
Већ овако њега прекорила,
Љубоморно као свака вила:
"Ој Милошу, јуначе незнани,
Млад Србине, поносни, избрани,
Лако ти је мегдан дијелити,
На мегдане ће не тиште ране,
Ће не пишти крвца од јунака,
Ће те женске очи стријељају
И уздишу за тобом њевојке.
Али није на мегдан крвави,
Ће но коса смрти коси главе.
Нема славе без ране крваве!"
Лако ли је укорит' јунака
А најприје од рода српскога!
Па се Милош на вилу окрену,
И овако вили проговара:
"Б'јела вило, свилокоса плаве,
Оли да се вило опкладимо,
Ако јунак будем у бој љути,
На Вердену у земљи Француској
И ако се жив из боја вратим

Ол' ми бити љуба вјереница?"
Срце плану у бијеле виле
Младе Елсе с Мичигана плава
Па Милошу 'вако проговара:
"Кад је тако, ево моје руке,
Ево косе, ево грла б'јела,
Ево очи, љепших од језера,
Ево лица, ево јагодица,
А највише слаткијех усница,
Ако будеш јунак на мегдану,
Узећу те, да ти будем љуба.

Многе војске иду да се бију
За Србију, колевку јунака,
Колијевку Милоша и Марка,
Па сам и ја жељан тамо поћи,
Срамота је роду не помоћи,
Српском роду, за српску слободу.
Пустите ме у бој, родитељи,
Јер ја носим име Милошево,
Срамота је не доћ на Косово,
Већ ми дајте светог благослова,
Да ја идем на поља крвава,

Милош Комадина - Миљуш

Још ћу молит' Бога великога
За те, војно, да ми не погинеш,
А ако ми ти допанеш рана.
Вила ће те твоја лијечити."
Кад то зачу Милош Комадина,
Повјерова све да је истина,
Па се вили клања до земљице
И враћа се своме бјелом двору,
Те он моли драге родитеље:
"Родитељи, моји мили, красни,
Бој се бије за земљу Србију,

Под заставу великог Вилсона,
За слободу обје Отаџбине,
Америке и Србије славне."
Кад то чуше стари родитељи,
Опет сина и грле и љубе
И спремају на пут славе, части,
Спремају га и благосиљају га,
Што слободу и јунаштво љуби.
Засвираше трубе и барије,
Развише се крсташи барјаци
И у лађе седоше јунаци,

У Њујорку, на Антлантук ладни,
 Међу њима Милош Комадина.
 Оде војска у битке кржаве,
 На Вердену и Аргона тврду,
 На Арасу љутом и крвавом
 И Меусу ће су многе мајке
 Закукале младе 'мериканке.
 Стиже војска, у бој љути оде
 С Германима, старим душманима.
 Започе се битка страховита
 И на топу и на љутој бомби,
 И на пушци и на љутом ножу,
 Док потоци крви потекоше!
 У сред љутог боја и поклања,
 Лети Србин Милош Комадина,
 На све стране лави Алемане,
 Кржаве му и ноге и руке,
 Па се чуде Алемани љути,
 Од куд такав јунак код Јенака
 Кад још Јенки немају јунака,
 Као Руси, Немци и Французи.
 Ал' бесједи неко од Јенака,
 Герман неки што се појенчио,
 Ал' још љуби своју домовину
 Домовину, стару Германију:
 "Алемани, жалосна вам мајка,
 Није оно јунак од Јенака,
 Но је оно Србин соко сиви,
 Које много подави вранова,
 Баш од оног јата соколова,
 Од Германског рода Алеманског.
 По имену Милош Комадина.
 Кад то чуше љути Алемани,
 На Милоша стреле оборише,
 И љуте му ране ударише,
 Ал се Србин рани не подаје,
 Већ на Немце љуте кидисаје.
 Кад виђоше љути Алемани,
 Да их рањен јунак потамани,
 Они с' онда јаду досјетише,
 Па отровне гасове пустише,
 Отроваше Милоша јунака,
 Отроваше ал не уморише.
 Заспа Милош као јагње младо.
 Сваки мисли да је погинуо,
 Сваки мисли да је издануо,
 На Милошу сандук садељаше,
 Окадише смирном и тамјаном,

И у сандук њега положише,
 С мртвијема њега оправише
 У поносну земљу Америку,
 Да му тамо дижу споменике,
 Јер је био Америци дика.
 А кад лађе прешле преко мора,
 И довезле мртве и рањене,
 Под обале од Њујорка града,
 Свак долази да потражи свога,
 Мајка сина, љуба домаћина,
 Братац брата, сеја брата свога,
 Вјереница драгог и милога.
 Ту дођоше стари родитељи
 Брат и сеје Милош Комадине:
 Милка мајка и Миљуш Јоване,
 Сеје миле: Неђељка и Мара,
 И најмлађи брате Божидаре.
 Са сузама жале мили свога,
 По Милошу просипају цвјеће,
 Што погибе млад у премалење,
 Па Милоша гробу однесоше.
 Нико незна у тој пратњи живи,
 Да још Милош није издахнуо,
 Но да се је јунак успавао,
 Од онога гаса германскога,
 Као негда мали Радојина,
 Пред проклетом џефер беговицом.
 Али знаде Мичиганка вила,
 Елса млада што је стигла тада,
 Са планина од Калифорније,
 Колорала и од Аризоне,
 Ђе је биље лековито брала,
 Да лијечи рањене јунаке.
 Боже мили, на свему ти хвала,
 Кад је вила крај јунака стала,
 Крај Милоша Комадине бана.
 Просу по њем' лековито биље:
 Замириса смиље и босиље,
 Дуњу млада духом своје душе
 У Милоша, што ко заклан спава,
 А кад Милош зачу глас од вила,
 У јунаку срце заиграло,
 Вилино га цвјеће извидало,
 Као негда Милош Обилића
 У Мирочу зеленој планини.
 Уста Милош иза санка тврда,
 Па он грли вилу Мичиганку
 Што му јесте вјерна останула.

Грли Милош миле родитеље,
 Миле сеје и брата јединца,
 Па одоше пут Питсбурга града.
 То се чудо чуло по свијету,
 То зачуо Першинг генерале,
 За јунаштво Милош Комадине
 У Француској земљи поноситој,
 Ђе је љутих допауно рана,
 И сатра доста Алемана,
 Ђе је мегдан најславниј' добио,
 Претекао брзе Канађане,
 Претекао Французе, Енглезе
 Осајетлао образ Америци
 И Србији отаџбини старој.
 Тад га Першинг пред народ изводи,
 Па му меће на прси ордење,
 За јунаштво што је задобио:
 На турнире, у рату и миру,

Свешт. ЂОРЂЕ А. ПЕТРОВИЋ:

РАЧУНОСПИТАЧ

I

Од како му је умрла покојна попадија
 Јуца, поп Михаило постао је сасвим други
 човек. Пре доста повучен, миран, тих и
 скроман, ретко би кад навратио у селску
 "мејану", па и то само тек онда, кад би у
 село стигао "срески", или нека главатија
 варошка "зверка"... Али и тада, он је
 знао и умео да се увек савлада, и да остане
 на достојној висини свога положаја. Две
 три шљивовице, по једна или две "љуте"
 уз обилгатно "мезенце" од киселих па-
 прика (нарочити специјалитет мејанције
 Ташка), било би све, што би поп Михаило
 у таквим приликама попио, а да га нико
 и никада није видео, да би се опио, по-
 срнуо или учинио нешто, што се са до-
 стојанством његове поповске мантије неби
 слагало. Истинабог, кад би се нашао у
 ужем, или боље речено, најужем кругу
 својих варошких пријатеља, умео је поп
 Михаило бити весељак и шљивичина, да
 му на далеко не беше равна, али међу

На мегдане и старе и нове,
 А кад Милош примио ордење,
 Од Першинга славна ђенерала,
 Од народа славу и дарове,
 Он се онда јунак подигнуо,
 И бијелу вилу доватио,
 Па је води у бијелу цркву,
 Те је вјенча да му буде љуба.
 А зачу се пјесма Америком:
 Весели се земља Америко,
 Док у теби има витезова
 Од српскога рода јуначкога
 Као што је Милош Комадина,
 Ти се немој плашит душманина!

Питсбург, 1. септ. 1926. год.

Народни гуслар и учитељ Перун.

својом, богоданом му паством, он би се
 знао преподобити као "преблагИ Јеврем"
 и подесити и лице и држање, које као да
 ти каже: "Аз јесам пастир добри..."

Али, од како умре покојна Јуца, он се
 сасвим промени. Просто да не верујеш
 да је то онај човек и онај поп.

У селску механу, у којој се је раније
 врло ретко виђао, почео је залазити чеш-
 ње, тако да је за кратко време после попа-
 дијине смрти постао, не само "јежеднев-
 ни" гост, већ и најбољи и најпријежнији
 потрошач меке и љуте шљивовице. Није
 било ни дана ни часа, — (сем кад је у
 цркви или по неком службеном послу у
 парохији) — а да поп Михаило није био
 у Ташковој мејани, где је, седећи за мал-
 лим асталчетом "сушио" један за другим
 пољне ракије, трепћући очима као врана
 на југовини.

Цинцарин Ташко, који је држао под
 закуп селску мејану "Код Огњенога Зма-
 ја", сматрао је већ попа Михаила, као